

Datum: 11 december 2019

Geachte dames en heren,

Op donderdag 19 december spreekt u weer over de Maatschappelijke Opvang (MO). Het kabinet stelt terecht in de voortgangsrapportage Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke Opvang van 4 juli 2019 dat we kwetsbare mensen op een goede manier moeten ondersteunen en begeleiden, zodat zij op eigen wijze deel kunnen nemen aan de samenleving. Wij onderschrijven dat dit een belangrijk uitgangspunt is waar gemeenten zich samen met Rijk, zorgverzekeraars, aanbieders, ervaringsdeskundigen en andere partijen voor moeten inspannen. Gemeenten zien een nadrukkelijke samenhang met het Hoofdlijnenakkoord GGZ en de ambulantiseringdoelstellingen die daarin zijn opgenomen. Wij hebben dat akkoord eerder dit jaar ondertekend: daarmee schuiven wij aan tafel om met partijen te praten over de randvoorwaarden die nodig zijn om de gezamenlijke ambities te realiseren.

De huidige fragmentarische en topdown aanpak van het Rijk leidt volgens gemeenten niet tot structurele oplossingen voor kwetsbare inwoners, zodat zij op eigen wijze deel kunnen nemen aan de samenleving: Structurele problemen kunnen we alleen oplossen met structurele investeringen en een integrale en gezamenlijke aanpak. De tijd van losse deelplannen, overmatige onderzoeksdrang en incidentele aanpakken voor structurele problemen is echt voorbij.

Wij brengen daarom de volgende drie punten onder uw aandacht, onder de noemer 'structurele oplossingen voor structurele zorgen':

Zorg ervoor dat gemeenten voldoende budget hebben om voldoende voorzieningen in wijken en buurten in te richten, gericht op herstel en inclusie. En neem zorgen bij gemeenten over het budget ten gevolge van de openstelling van de Wet Langdurige Zorg en de Evaluatie van de Verdeelmodellen Sociaal Domein weg;

1. Roep op tot een krachtige, gerichte én gezamenlijke aanpak van toenemende dakloosheid;
2. Focus bij landelijke toegang op een structurele oplossing: verlicht de druk op voorzieningen in plaats van eenzijdige aandacht voor de toegang

Zorg voor voldoende structureel budget bij gemeenten om structurele ambulante voorzieningen op te bouwen en voor helderheid over budgetten. Wij hebben het Hoofdlijnenakkoord GGZ ondertekend, maar onze Algemene Ledenvergadering formuleerde daar wel randvoorwaarden bij[1]. Een belangrijk onderdeel hiervan is de wachtlijstproblematiek bij BW waar we samen met het Rijk onderzoek naar uitvoeren. Daarnaast worden twee andere onderzoeken uitgevoerd naar de financiële effecten van de extramuralisering GGZ en gewenste opbouw van de ambulante infrastructuur. Uit deze onderzoeken moet blijken wat nodig is om de ambities in het Hoofdlijnenakkoord waar te kunnen maken en kwetsbare mensen de juiste zorg en een passende plek in de samenleving te kunnen bieden. Wij vinden dat de financiële consequenties meegenomen moeten worden in het macrobudget BWMO. Gemeenten staan onveranderd achter de visie van de Commissie Dannenberg en de doordecentralisatie van beschermd wonen per 2021. Het is van belang dat alle gemeenten verantwoordelijk worden voor een zorginfrastructuur die past bij het

geschetste toekomstbeeld van sociale inclusie en daarmee verantwoordelijkheid krijgen voor het investeren in preventie.

Wij hebben ook zorgen over de uitname uit het gemeentefonds vanwege van de openstelling van de Wlz voor mensen met psychische beperkingen. Als op 1 januari 2021 de Wlz opengaat, geldt bij instroom van mensen uit beschermd wonen dat het budget de cliënt volgt. Wij willen dat de definitieve verrekening van de instroom zo dicht mogelijk aansluit op de kosten van gemeenten. Dit rechtvaardigt volgens ons desnoods een wetswijziging die gegevensdeling voor dit doel mogelijk maakt. Onze zorgen over de continuïteit van BW worden nog vergroot doordat, naast de uitname, er ook onzekerheden zijn over het beschikbare budget ten gevolge van de Herijking van het Gemeentefonds (Evaluatie Verdeelmodellen Sociaal Domein).

Roep op tot een krachtige, gerichte én gezamenlijke aanpak van toenemende dakloosheid Wij hebben het kabinet in een brief^[2] gewaarschuwd voor een verdere toename van dak- en thuisloze mensen als er nu geen krachtige, gerichte én gezamenlijke aanpak komt met een forse financiële impuls vanuit het Rijk. Hierop heeft het kabinet centrumgemeenten gevraagd om voor 1 februari 2020 in kaart te brengen hoeveel dak- en thuislozen zij in de regio hebben en welke woon- en zorgbehoefte er is. Op basis van de door gemeenten aangeleverde informatie geeft het kabinet aan dit voorjaar tot een overkoepelend plan voor de aanpak van dakloosheid te komen. Wij vinden dat:

Er snel duidelijkheid moet komen over de financiële ruimte die mogelijk beschikbaar komt voor de regionale opgave en over de criteria die gehanteerd worden bij een verdeling hiervan. Deze informatie is voor gemeenten noodzakelijk voor het maken van een goed regionaal plan van aanpak. In de brief verstuurd door de staatssecretaris aan de centrumgemeenten wordt deze duidelijkheid niet geboden; * Het voorkomen van dakloosheid een taak van alle 355 gemeenten is. Daarom pleiten wij ervoor dat alle gemeenten kunnen profiteren van de financiële ruimte!

Focus bij landelijke toegang op een structurele oplossing: verlicht de druk op voorzieningen in plaats van eenzijdige aandacht voor de toegang Wij hechten grote waarde aan de landelijke toegankelijkheid van MO en BW. Daarom hebben gemeenten afgelopen jaar onderling een vernieuwd convenant gesloten om deze te borgen. De VNG ondersteunt hen daarbij door regionale leerkringen te organiseren en een werkinstructie te ontwikkelen. Tegelijkertijd zien wij ook dat gemeenten worstelen met de landelijke toegankelijkheid omdat de druk op de capaciteit van de voorzieningen -- zowel de opvang als de woonvoorzieningen voor de doelgroep - een belangrijk knelpunt is. Tijdens het Bestuurlijk overleg met de staatssecretaris op 3 december jl. is afgesproken dat dit punt wordt meegenomen in de aanpak van dakloosheid.

Wij vinden dat het Rijk de randvoorwaarden moet borgen, zodat gemeenten in staat worden gesteld om landelijke toegankelijkheid goed uit te kunnen voeren. Wij vinden ook dat als de randvoorwaarden niet op orde zijn, nieuw onderzoek naar landelijke toegankelijkheid niet zinvol is. Wij pleiten daarom voor een vervolgtrajec waarbij gemeenten in samenwerking met clientorganisaties en aanbieders gezamenlijk kunnen leren en hun aanpak kunnen verbeteren.

[1] Zie motie GGZ tijdens ALV VNG:

https://vng.nl/sites/default/files/brieven/2019/attachments/13_motie_naar_een_structureel_financiee

I_kader_voor_ggz_op_basis_van_feiten_3_juni.pdf [1] Brief VNG over dakloosheid:
<https://vng.nl/nieuws/brede-oproep-aan-kabinet-om-dakloosheid-op-te-lossen>